

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาของการวิจัย

โรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรง หรือ โรงภาพยนตร์ระบบมัลติเพล็กซ์ (Multiplex Theaters) คือ “ โรงภาพยนตร์จำนวนหลายโรงที่อยู่ภายในบริเวณเดียวกัน โดยที่ห้องฉายของทุกโรงเชื่อมต่อกัน รวมทั้งได้รับการบริหารจากบุคคลเดียวกัน นับเป็นอาคารประเภทใหม่ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2537 คือโรงภาพยนตร์บางแค 10 ตั้งอยู่ ณ ศูนย์การค้าฟิวเจอร์ปาร์ค บางแค โดยมีบริษัท เอนเตอร์เทน โกลเด้น วิลเลจ เป็นเจ้าของ ส่วนในต่างประเทศนั้นได้มีโรงภาพยนตร์ประเภทนี้มาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2503 ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา

โรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรงนี้ ได้เกิดขึ้นและได้มาแทนที่โรงภาพยนตร์เดี่ยว (Stand-Alone Theater) ซึ่งเป็นโรงภาพยนตร์ขนาดใหญ่ จุผู้ชมได้ถึง 1,000 ที่นั่งขึ้นไปเป็นโรงภาพยนตร์ในยุคเริ่มแรก โรงภาพยนตร์ที่สำคัญ เช่น โรงภาพยนตร์อินทรา โรงภาพยนตร์ฮอลลีวูด ศาลาเฉลิมไทย และ ศาลาเฉลิมกรุง เป็นต้น (มนฤดี ธาดาอำนวย, 2539:7) ซึ่งบรรทัดฐานที่ใช้ในการออกแบบของสถาปนิก ก็คือ การใช้มาตรฐานการออกแบบที่เหมือนกับต่างประเทศ ร่วมกับ การใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องได้แก่ พระราชบัญญัติโรงมหรสพ พ.ศ. 2464 ใช้มาจนถึงปี พ.ศ. 2544 ต่อมาจึงได้มีการออกกฎกระทรวงที่เกี่ยวกับโรงมหรสพ ในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2543 ออกตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ซึ่งได้มีการแยกประเภทอย่างชัดเจนระหว่างโรงภาพยนตร์ประเภทเดี่ยว กับโรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรง ได้มีการกำหนดลักษณะของอาคารที่มีความแตกต่างกัน ส่วนในการออกแบบโรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรงสถาปนิกผู้ออกแบบก็ยังคงใช้มาตรฐานการออกแบบ ที่ใช้กับโรงภาพยนตร์เดี่ยว ทั้ง ๆ ที่ลักษณะของโรงภาพยนตร์ทั้งสองประเภทนั้นมีความแตกต่างกันก็ตาม

จากการวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องในเบื้องต้น ในเรื่องของขนาดและระยะต่าง ๆ ที่ได้ระบุไว้ ก็พบว่าไม่ได้เป็นกรอบที่แน่นอนในการออกแบบแต่อย่างใด ประเด็นปัญหาอยู่ที่ว่า สถาปนิกกลับนำกรอบของขนาด มิติ ระยะของอาคารที่ถูกกำหนดไว้ในกฎหมายมาเป็นบรรทัดฐานในการออกแบบตั้งแต่แรก จึงกล่าวได้ว่า กฎหมายและมาตรฐานต่าง ๆ และประสิทธิภาพของสถาปนิกที่ได้รับมา จะเป็นสิ่งที่ขัดขวางความคิดสร้างสรรค์ของสถาปนิก ทำให้การออกแบบโรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรงจึงมีลักษณะที่เหมือน ๆ กัน ขาดความคิดสร้างสรรค์ ขาดการตระหนักถึงหลักพฤติกรรมมนุษย์ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมากของการออกแบบสถาปัตยกรรม และไม่มีควมกล้าพอที่จะหลีกเลี่ยงออกจากบรรทัดฐานในการออกแบบที่เป็น ทฤษฎีที่เป็นบรรทัดฐาน (Normative Theory) เพื่อให้ได้งานออกแบบโรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรงที่มีความปลอดภัย ตอบสนองต่อหลักทางพฤติกรรมมนุษย์ เพิ่มความสะดวกสบายให้แก่ผู้ใช้อาคาร และ เป็นงานออกแบบที่ดีกว่า จึงเป็นประเด็นปัญหาว่าบรรทัดฐานเดิมนั้นจะใช้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพกับอาคารประเภทใหม่หรือไม่

นอกจากนี้สิ่งที่ต้องให้การคำนึงถึงในการออกแบบโรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรง ซึ่งเป็นอาคารสาธารณะที่มีผู้ใช้จำนวนมาก ก็คือเรื่องของกรณีไฟและความปลอดภัย ซึ่งโรงภาพยนตร์นั้นจัดเป็นสถานที่เสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัยอย่างมา (เกชา อีร์โกเมน, 2542) จากการสำรวจความคิดเห็นจากผู้ให้บริการในเรื่องของความปลอดภัยในการดูภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ โดย บจก. ศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2540) พบว่า การชมภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรงไม่มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินถึง 56.2 % โดย 92.1 % ของผู้ที่ไม่ปลอดภัยมีความเห็นว่า เป็นเพราะทางออกไม่มีสะดวก ส่วนเหตุผลรองลงมาเช่น มีผู้ใช้บริการจำนวนมาก ไม่มีอุปกรณ์ดับเพลิงไม่เพียงพอ ซึ่งจะเห็นได้ว่าลักษณะของความคิดเห็นจากผู้ให้บริการเองก็สามารถที่จะสะท้อน ประสิทธิภาพของการออกแบบโรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรงนี้ได้เป็นอย่างดี

เกชา อีร์โกเมน (2542) กล่าวว่า "เนื่องจากความล้าหลังของกฎหมายและมาตรฐานความปลอดภัยในอาคาร ทำให้อาคารสาธารณะ อาคารสูง และ อาคารขนาดใหญ่ส่วนใหญ่ในประเทศไทย ไม่ปลอดภัย และเสี่ยง ต่อการสูญเสียชีวิตจาก อัคคีภัย ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก ความไม่เข้าใจปัญหา เพราะ เรื่องของ อัคคีภัย เป็นเรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับ เทคนิค และการก่อสร้าง เป็นเรื่องสาธารณะที่ต้องเสียสละ ต้องเสียเงิน และ ไม่ได้ สร้างรายได้ โดยตรง หรือ ที่เห็น ได้ชัดเจน ยิ่งในภาวะเศรษฐกิจเป็นเช่นนี้ ก็ยิ่งพูดกันยาก เรื่องความปลอดภัยจึงมักจะเป็นเรื่องที่อยู่ท้ายๆ เสมอ "

เมื่อให้ความสำคัญต่อความปลอดภัยของผู้ใช้ในการออกจากบริเวณโรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรง จะต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่เนื่องด้วยโรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรงนั้นประกอบด้วยส่วนของโรงภาพยนตร์ย่อย ๆ หลายโรง ทำให้มีการออกแบบวางผังเส้นทางออกที่มีความซับซ้อนทั้งในด้านทิศทางและ ระยะทาง ทำให้ใช้เวลาในการออกจากโรงภาพยนตร์ รวมทั้งการออกแบบที่ไม่ส่งเสริมการเรียนรู้ และ มโนทัศน์แผนผังได้นัก

การออกจากโรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรงของผู้ใช้นั้นถือว่าเป็นพฤติกรรม เนื่องจากพฤติกรรมคือ " กระบวนการต่าง ๆ ของบุคคลที่ปฏิบัติต่อสภาพแวดล้อมของบุคคลเหล่านั้นออกมาในรูปของการกระทำ" (ประสาน หอมพูล และ ทิววรรณ หอมพูล, 2537:73) ดังนั้นจึงเรียกการออกจากโรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรง เป็น พฤติกรรมการออกจากโรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรง

ในต่างประเทศได้มีการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ใช้การออกจากอาคารต่าง ๆ โดยใช้การสร้างแบบจำลองด้วยคอมพิวเตอร์ เพราะว่า การออกแบบเพื่อให้เกิดการระบายคนออกจากอาคารอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับอาคารชุมนุมชน เป็นปัญหาที่ยากมาก ในแต่ละอาคารก็มีความเฉพาะตัว และ การทดสอบในภาวะฉุกเฉินไม่สามารถเป็นไปได้ (Still, 2001: 9) จึงได้มีการออกแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์เช่นโปรแกรม Legion ,Vegas, Stadia Egress เป็นต้น โดยใช้หลักพื้นฐานทางด้านจิตวิทยามาเป็นแนวทางในการจำลองภาพ และได้ถูกใช้ในการวิเคราะห์และประเมินผลความปลอดภัยทั้งของโครงการที่กำลังอยู่ในขั้นตอนการออกแบบและอาคารที่มีอยู่แล้ว โดยมุ่งเน้นไป

ที่อาคารขนาดใหญ่เช่น สนามกีฬา, สำนักงาน เป็นต้น แต่จะทั้งนี้ยังไม่พบว่ามีการศึกษาในกรณีของโรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรงเลย ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าโรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรงนั้นมีความเฉพาะตัวในแง่ของรูปแบบทางกายภาพดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จะให้ความสำคัญกับการค้นหาแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ที่ใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการออกจากโรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรงกับเหตุปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยจึงมีข้อสันนิษฐานว่า พฤติกรรมที่ผู้ใช้ออกจากอาคารโรงภาพยนตร์ประเภทนี้ นั้นมีความแตกต่างกับสิ่งที่สถาปนิกผู้ออกแบบคาดหวังให้เป็น และมีช่องว่างระหว่างตัวบทกฎหมายที่บังคับใช้กับพฤติกรรมที่เกิดขึ้น พฤติกรรมการออกจากโรงภาพยนตร์นั้น มีหลักมูลฐานทางด้านพฤติกรรมเข้ามาเกี่ยวข้องหรือไม่ นอกจากนี้ยังพฤติกรรม ๆ ของผู้ใช้อาจได้รับผลกระทบจากการออกแบบที่มีอยู่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงจะทำการศึกษาโดยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมเกี่ยวกับลักษณะการออกจากโรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรงแล้วจึงนำข้อมูลที่ได้รับมาทำการวิเคราะห์เพื่อสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ของพฤติกรรมด้วยคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้เพื่อที่จะสร้างเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสำหรับสถาปนิกที่ใช้ในการออกแบบโรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรง โดยจะสร้างเครื่องมือนี้เพื่อการตรวจสอบการออกแบบในขั้นตอนการออกแบบ รวมทั้งสามารถใช้ในการประเมินโรงภาพยนตร์ ๆ ที่ได้เปิดทำการไปแล้ว และการศึกษาเกี่ยวกับการออกแบบอาคารประเภทอื่น ๆ ที่มีลักษณะเดียวกัน หรือ ประยุกต์ใช้ในการจำลองพฤติกรรมด้านอื่น ๆ นอกจากนี้การสร้างเครื่องมือนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการออกแบบสถาปัตยกรรม (Computer Aided Architectural Design) อย่างเป็นทางการต่อไป

ความสำคัญในการศึกษาเกี่ยวกับโรงพยาบาลศูนย์ประเภทรวมหลายโรง

แนวโน้มรูปแบบและพัฒนาการของโรงพยาบาลศูนย์

โรงพยาบาลศูนย์ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศต่างก็มีพัฒนาการในแบบเดียวกัน กล่าวคือ ผู้ประกอบการในประเทศต่างก็นำเอารูปแบบของโรงพยาบาลศูนย์นั้นมาจากต่างประเทศนั่นเอง ซึ่งความหมายของโรงพยาบาลศูนย์อยู่ภายใต้ความหมายของโรงพยาบาล ซึ่งโรงพยาบาลนั้นก็รวมเอาการดูแลทุกประเภทเข้ามาไว้ในความหมายนี้ เพราะฉะนั้นในการวิจัยครั้งนี้หากมีคำว่าโรงพยาบาลศูนย์ ให้ถือว่ามีความหมายเดียวกับโรงพยาบาลนั่นเอง

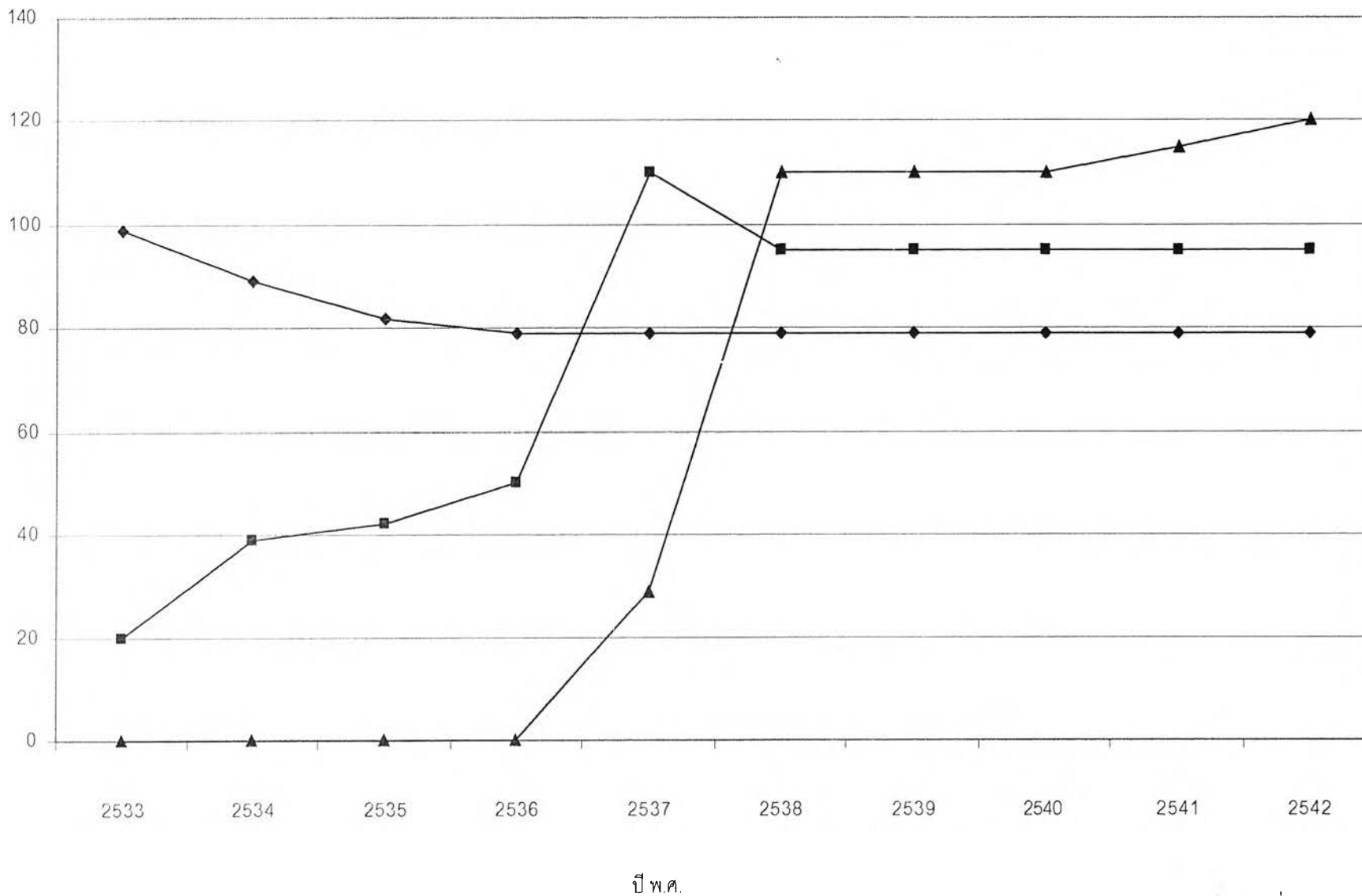
โรงพยาบาลศูนย์ในประเทศไทยนั้นมีพัฒนาการรูปแบบ 3 ประการคือ

1. โรงพยาบาลศูนย์เดี่ยว
2. โรงพยาบาลศูนย์มินิเธียร์เตอร์
3. โรงพยาบาลศูนย์ประเภทรวมหลายโรง

ซึ่งแนวโน้มของการเกิดโรงพยาบาลศูนย์ในปัจจุบัน กล่าวได้ว่าจะต้องเป็นโรงพยาบาลศูนย์ประเภทรวมหลายโรงทั้งหมดแล้ว จากการสำรวจพบว่าผู้ใช้บริการ 89.9 % นิยมเลือกชมภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรง (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย,2540) นอกจากนี้การเติบโตและการสร้างโรงพยาบาลศูนย์ประเภทรวมหลายโรงนี้มีเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี และยังมีภาระหนี้ยู่ทวิธีทางการตลาดซึ่งมีการแข่งขันกันอย่างสูง ผู้ประกอบการรายใหญ่ที่ครอบครองส่วนแบ่งทางการตลาดนั้นมีอยู่ 2 ผู้ประกอบการได้แก่ โรงพยาบาลศูนย์เครืออัสจีวี และ โรงพยาบาลศูนย์เครือเมเจอร์ ได้มีการแข่งขันกันแย่งชิงส่วนแบ่งทางการตลาด มีการสร้างโรงพยาบาลศูนย์สาขาใหม่ ๆ ขึ้นทุก ๆ ปี โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ยังมีการขยายตัวออกสู่ส่วนภูมิภาคอีกด้วย เช่น โรงพยาบาลศูนย์เครืออัสจีวี โคราซ ,โรงพยาบาลศูนย์เครืออัสจีวี ศรีราชา และ โรงพยาบาลศูนย์เครือเมเจอร์ เชียงใหม่ เป็นต้น

จากสถิติจำนวนผู้ใช้บริการนั้นมีจำนวนถึง 2.2 ล้านคนต่อปี และมีส่วนแบ่งทางการตลาดประมาณ 3,000 ล้านบาท ซึ่งอัตราการเจริญเติบโตของธุรกิจโรงพยาบาลศูนย์ประเภทรวมหลายโรงมีถึง 10 – 20 % (Wachira Thaveesangsakulthai,1999) จะเห็นได้ว่า การเจริญเติบโตในการสร้างโรงพยาบาลศูนย์ประเภทรวมหลายโรงมีอย่างต่อเนื่องและเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี มีผู้ใช้บริการจำนวนมาก และเริ่มแผ่กระจายเข้าสู่ส่วนภูมิภาค เนื่องจากพฤติกรรมการใช้เวลาว่างของคนไทยนั้นถือว่าการชมภาพยนตร์ในโรงพยาบาลศูนย์นั้นเป็นกิจกรรมการพักผ่อนที่ดี สะดวก และมีความประหยัด คุ่มค่ามากที่สุดในยุคเศรษฐกิจตกต่ำเช่นนี้

จำนวนโรงพยาบาล (โรง)

แผนภูมิที่ 1.1 แสดงแนวโน้มของจำนวนโรงพยาบาลประเภทต่าง ๆ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2533 - 2542
ที่มา : Wachira Thaveesangsakulthai (1999)

- ◆ โรงเดี่ยว
- มินิเรียเตอร์
- ▲ รวมหลายโรง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อทำการศึกษาเกี่ยวกับหลักการออกแบบโรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรง
- 1.2.2 เพื่อทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการออกจากโรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรงของผู้ใช้
- 1.2.3 เพื่อทำการเก็บข้อมูลภาคสนามและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการออกจากโรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรงของผู้ใช้
- 1.2.4 เพื่อใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยใช้ข้อมูลภาคสนามมาทำการวิเคราะห์

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

- 1.3.1 ขอบเขตของโรงภาพยนตร์ตัวอย่างที่จะใช้ทำการสังเกต มีหลักเกณฑ์คือ

- 1.3.1.1 เป็นโรงภาพยนตร์ที่ตั้งอยู่ภายในกรุงเทพฯ และ ปริมณฑล
- 1.3.1.2 มีความแตกต่างกันในด้านจำนวนโรงภาพยนตร์ย่อย และ ลักษณะของการวางผัง
- 1.3.1.3 เป็นโรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรงที่ได้รับความนิยมมีผู้ใช้จำนวนมาก

ซึ่งโรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรงที่จะเลือกมาทำการเก็บข้อมูลและทำการสังเกตได้แก่

1. โรงภาพยนตร์ เครืออีจี้ สาขาฟิวเจอร์ปาร์ค รังสิต
2. โรงภาพยนตร์ เครืออีจี้ สาขาห้างเซ็นทรัล ปิ่นเกล้า

โดยการกล่าวถึงโรงภาพยนตร์ทั้ง 2 แห่งนี้ต่อไปจะใช้คำว่า

1. “โรงภาพยนตร์อิจี้ รังสิต” แทน โรงภาพยนตร์ เครืออีจี้ สาขาฟิวเจอร์ปาร์ค รังสิต
2. “โรงภาพยนตร์อิจี้ ปิ่นเกล้า” แทน โรงภาพยนตร์ เครืออีจี้ สาขาห้างเซ็นทรัล ปิ่นเกล้า

1.3.2 ขอบเขตของการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล

1.3.2.1 ขอบเขตของจำนวนครั้งในการเก็บข้อมูล

เนื่องจากการเก็บข้อมูลในแต่ละครั้งไม่สามารถเลือกได้ว่าจะสามารถเก็บข้อมูลที่โรงพยาบาลไหนได้อย่างชัดเจน แต่จะระบุในเบื้องต้นว่า จะทำการเก็บทั้งหมด 22 รอบของการฉายภาพยนตร์ในแต่ละโรงภาพยนตร์ตัวอย่างที่เลือกสังเกตทั้ง 2 โรง รวมเป็น 44 รอบการฉาย

1.3.2.2 ขอบเขตของการศึกษาพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

การศึกษานี้เน้นในระดับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสภาวะปกติ(Ingress)ภายในโรงภาพยนตร์ โดยไม่คำนึงถึงพฤติกรรมที่เกิดจากสภาวะฉุกเฉิน(Egress) ถึงแม้ว่าจะมีความสำคัญก็ตาม เพราะว่า ควรจะศึกษาในระดับปกติเสียก่อน จึงนำไปสู่การศึกษาในระดับสภาวะฉุกเฉิน ซึ่งเป็นมีความลำบากในการที่จะสร้างสถานการณ์ให้เกิดขึ้น หรือแม้แต่สร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ของพฤติกรรมเหล่านี้

1.3.3 ขอบเขตของการสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์

1.3.3.1 การสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ด้วยคอมพิวเตอร์ ใช้โปรแกรม SPSS for windows ซึ่งจะใช้คำว่า “ โปรแกรม SPSS “ แทน ในการกล่าวถึงครั้งต่อไปในการวิจัยนี้

1.4 ระเบียบวิธีวิจัย

1.4.1 ทำการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ บทความทางวิชาการ วารสาร งานวิจัย และ ทฤษฎีต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง

1.4.2 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตพฤติกรรมที่เกิดขึ้น โดยวิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non – Participatory Observation)

1.4.3 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับและทำการสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ด้วยโปรแกรม SPSS

1.4.4 ทำการอภิปรายและสรุปผลการวิจัย

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

- 1.5.1 แบบจำลองทางคณิตศาสตร์นั้น จะช่วยให้สามารถทำนายลักษณะพฤติกรรมในการออกจากโรงพยาบาลของประเภทรวมหลายโรง
- 1.5.2 นำแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ไปประยุกต์และวิเคราะห์กฎหมายและการออกกฎหมาย รวมทั้งมาตรฐานการออกแบบที่เกี่ยวข้องในอนาคต
- 1.5.3 แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ไปประยุกต์ใช้ในการทำนายการเกิดพฤติกรรมนี้กับอาคารประเภทอื่น ๆ ที่มีลักษณะเดียวกันกับโรงพยาบาลประเภทรวมหลายโรง เช่น หอประชุม อาคารเรียน ฯลฯ
- 1.5.4 เป็นแนวทางในการใช้คอมพิวเตอร์สร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ของพฤติกรรมอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นภายในอาคาร
- 1.5.5 ทำให้ทราบถึงสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมในการออกจากโรงพยาบาลชนิดที่แตกต่างกัน

1.6 กรอบทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

กรอบทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ทฤษฎีทางด้านพฤติกรรมนิยม (Behavioristic Theory) ตามแนวทางของวัตสัน (John B. Watson) ที่มุ่งเน้นศึกษาข้อมูลพฤติกรรมที่เป็นรูปธรรม สังเกตได้ วัดได้ ทดลองและทำซ้ำได้ ตามหลักวิทยาศาสตร์ ซึ่งสามารถแสดงหรือพิสูจน์ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ หลีกเลี่ยงที่จะกล่าวถึงจิตใจมนุษย์ จะอธิบายเรื่องของจิตใจโดยเน้นการกระทำเป็นหลัก กล่าวคือ พฤติกรรมของมนุษย์และสัตว์เกิดขึ้นและแปรเปลี่ยนไปตามสภาวะแวดล้อมและสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่ถูกจัดสร้างขึ้นหรือเป็นไปตามสภาพธรรมชาติ จะช่วยให้เราสามารถควบคุมและทำนายพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลได้(ไพบูลย์ เทวรักษ์,2540)ดังนั้นในการวิจัยนี้พฤติกรรมที่จะนำมาวิเคราะห์ได้แก่ เวลาที่ใช้ในการออกจากโรงพยาบาล และความเร็วยที่ใช้ในการออกจากโรงพยาบาล ซึ่งเป็นพฤติกรรมภายนอกที่มีความเป็นรูปธรรมเป็นไปตามหลักพฤติกรรมนิยม

นอกจากนี้ โทลแมน (Edward C. Tolman) เป็นอีกผู้หนึ่งในกลุ่มพฤติกรรมนิยม ได้พยายามผสมผสานแนวทางปัญญานิยม (Cognitivism) มาผสมผสานในการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เขาได้เสนอแนวความคิดที่เรียกว่า “ Purposive Behaviorism ” กล่าวคือพฤติกรรมการเรียนรู้จะต้องมีเป้าหมาย และ สิ่งเร้าต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้จะเป็นสิ่งแนะ (Cue) ให้กับบุคคลที่จะเรียนรู้พฤติกรรมทั้งหลายและในส่วนของกรอบทฤษฎีที่เฉพาะเจาะจงที่มีความเกี่ยวข้องก็คือ การเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ หมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรซึ่งเป็นผลอันเนื่องมาจากประสบการณ์และแบบฝึกหัด พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงที่ไม่จัดว่าเกิดจากการเรียนรู้

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงเพียงชั่วคราวเท่านั้น เช่น ความเหน็ดเหนื่อย ผลที่เกิดจากการกินยา การเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุ การได้รับบาดเจ็บทางด้านร่างกายเหล่านี้ไม่นับว่าเกิดจากการเรียนรู้ (จิราภา เต็งไตรรัตน์, 2542:123)

1.7 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1.7.1 โรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรง หรือ โรงภาพยนตร์มัลติเพล็กซ์

คือ โรงภาพยนตร์จำนวนหลายโรงที่อยู่ภายในบริเวณเดียวกันโดยที่ห้องฉายของทุกโรงเชื่อมต่อกัน และได้รับการบริหารจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเดียวกัน

1.7.2 โรงภาพยนตร์ทั้งระบบ

คือ พื้นที่ทำการของโรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรงทั้งหมดซึ่งประกอบไปด้วย โรงภาพยนตร์ย่อยขนาดต่าง ๆ ส่วนสำนักงาน ส่วนจำหน่ายบัตร ห้องฉายภาพยนตร์ ส่วนทางสัญจรภายใน และส่วนบริการอื่น ๆ

1.7.3 โรงภาพยนตร์ย่อย

คือ โรงภาพยนตร์เดี่ยวขนาดต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ในโรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรงทั้งระบบ ประกอบด้วยส่วนที่นั่งชม ส่วนทางเดินภายใน จอฉายภาพยนตร์และห้องฉายภาพยนตร์

1.7.4 พฤติกรรมการออกจากโรงภาพยนตร์

คือ พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการออกจากโรงภาพยนตร์ของผู้ใช้ โดยพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจะเป็นสิ่งที่สามารถวัดได้ คำนวณได้ เช่น เวลาที่ใช้ในการออกจากโรงภาพยนตร์ ความเร็วที่ใช้ในการออกจากโรงภาพยนตร์ เป็นต้น

1.7.5 เวลาที่ใช้ในการออกจากโรงภาพยนตร์ทั้งระบบ

คือ เวลาที่ผู้ใช้ทั้งหมดใช้ในการเดินออกจากที่นั่งชมจนถึงโถงทางออกรวมของโรงภาพยนตร์ทั้งระบบ

1.7.6 เวลาที่ใช้ในการออกจากโรงภาพยนตร์ย่อย

คือ เวลาที่ผู้ใช้ทั้งหมดใช้ในการเดินออกจากที่นั่งชมจนออกจากประตูทางออกของโรงภาพยนตร์ย่อยทั้งหมด

1.7.7 เวลาที่ใช้ในการออกจากโรงภาพยนตร์ทั้งระบบ

คือ เวลาที่ใช้ทั้งหมด ใช้ในการเดินออกจากที่นั่งชมจนออกสู่โถงทางออกรวมของโรงภาพยนตร์ทั้งระบบ

1.7.8 ความเร็วในการออกจากโรงภาพยนตร์ทั้งระบบ

คือ ระยะทางที่ใช้ในการออกจากโรงภาพยนตร์ทั้งระบบหารด้วย เวลาที่ใช้ในการออกจากโรงภาพยนตร์ทั้งระบบ มีหน่วยเป็น เมตรต่อวินาที

1.7.9 ผู้ใช้โรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรง

คือ ผู้ชมภาพยนตร์ และ เจ้าหน้าที่ของโรงภาพยนตร์ แต่ในการวิจัยนี้ให้ถือว่าผู้ใช้โรงภาพยนตร์ประเภทรวมหลายโรงนี้คือ ผู้ชมภาพยนตร์ เพียงอย่างเดียวเท่านั้น

1.8 ข้อจำกัดในการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ของพฤติกรรมในการออกจากโรงภาพยนตร์ย่อย นั้น ไม่ใช่เป็นกฎตายตัวที่สามารถนำไปใช้ได้ในทุก ๆ โรงภาพยนตร์และทุก ๆ สถานการณ์เนื่องจาก

1.8.1 จำนวนของข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ มีเวลาและจำนวนบุคลากรอันจำกัด ทำให้ไม่สามารถทำการเก็บข้อมูลได้มากเท่าที่ควร การศึกษาในเรื่องนี้ยังต้องการจำนวนของข้อมูลที่มากพอในโรงภาพยนตร์กรณีศึกษาอื่น ๆ

1.8.2 ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

ตัวแปรต้นที่เกี่ยวข้องในการวิจัยนี้ได้เลือกใช้ตัวแปรเบื้องต้นที่เห็นได้ชัดเจนและมีความสะดวกในการเก็บข้อมูลเท่านั้น ซึ่งโดยความจริงแล้ว ยังมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องอีกหลายประการที่มีได้ถูกหยิบยกมาในการวิเคราะห์เพื่อสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์

1.8.3 ลักษณะของการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ได้เลือกใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยสหสัมพันธ์เชิงซ้อน ซึ่งเป็นหนึ่งในวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น และตัวแปรตามเท่านั้น โดยเป็นการวิเคราะห์ในรูปแบบของความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรง แต่ในเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นยังมีอีกหลาย

ประการ ที่มีรูปแบบของการวิเคราะห์แบบอื่น เช่น รูปแบบความสัมพันธ์แบบเส้นโค้ง แบบเจ็ทไปเนน-เซียล และ แบบล็อกการิทึม เป็นต้น